

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
ВШТІП Академія прикладних наук у Познані (Польща)
Університет менеджменту та підприємництва у Валбжиху (Польща)
Університет третього віку у Громадці (Польща)
Університет економіки у Бидгощі (Польща)
Економіко–гуманітарний університет у Варшаві (Польща)
Жешувський університет (Польща)
Поморська Академія в Слупську (Польща)
Познанський університет економіки та бізнесу (Польща)
Гартмут Дюбек Товариство економічного і структурного розвитку з обмеженою
відповідальністю (Німеччина)
Хмельницький національний університет
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
ЗВО «Подільський державний університет»
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
Державний біотехнологічний університет м. Харків
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Калуський політехнічний фаховий коледж

Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції
**«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно–економічне
забезпечення»**

Бережани – 2025

УДК 654.071
С 76

*Рекомендовано Вченою радою ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
(Протокол № 8 від 28.04. 2025 року)*

Рецензенти:

*І. Ф. Баланюк, доктор економічних наук, професор
М. В. Диха, доктор економічних наук, професор
А. Д. Чикуркова, доктор економічних наук, професор*

Редакційна колегія:

*к.е.н., доцентка М. С. Пономарьова (голова); д.е.н., професорка Д. І. Шеленко (замісник);
dr. n. e. Paulina Kolisnichenko, д.е.н., професорка Л. С. Сас., член–кореспондент, д.е.н.,
професор Шпикуляк О. Г., к.е.н., доцентка Т. О. Гуренко; к.е.н. М. Р. Куляк, к.т.н., доцентка
Р. М. Лещій*

Відповідальна за випуск:

докторка економічних наук, професорка С. М. Судомир

«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», матеріали X Міжнародної науково–практичної конференції ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». Запоріжжя: ФОП Однорог Т.В., 2025. С. 242.

ISBN 978-617-7823-80-2

У збірнику вміщено матеріали X Міжнародної науково–практичної конференції **«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення»** ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», що відбулася 10 квітня 2025 року у ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут».

Збірник охоплює основні напрями інженерно-економічних наук.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

@ ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

Жибак М.М.	Інноваційні підходи до управління ресурсами територіальних громад: цифрові технології та сталий розвиток	46
Stadnyk V.	Food security of chernihiv region: essence, structure, assessment, development prospect	48
Смородько П.В.	Економічна стійкість аграрного підприємства як чинник стратегічного розвитку в умовах турбулентного середовища	53
Христенко Г.М., Мартинишин Т.М.	Ринок зернових України в умовах війни: проблеми логістики	55
Федуняк І.О.	Діюча модель соціальної політики України в умовах війни	57
Шовкун- Заблоцька Л.В., Шовкун З.М.	Трансформація операційної діяльності агропідприємств в умовах цифрової економіки: виклики та управлінські орієнтири	59
Черневий Ю. І., Мацко В.В., Шеленко Д. І.	Тіньова економіка в умовах цифрової трансформації: податкові ризики та шляхи їх мінімізації	61
Шпикуляк О.Г., Шпикуляк В.О.	Інституційні аспекти інтеграції аграрних підприємницьких формувань у європейський економічний простір	64
Ярема Л.В.	Стратегічне управління аграрними підприємствами в умовах сучасних викликів	66
РОЗДІЛ 4. ТУРИЗМ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ		69
Герасимів З. М.	Аналіз конкурентоспроможності туристичних дестинацій: методи та результати	69
Козакевич А.С.	Трансформація туристичної сфери в умовах сталого соціально-економічного розвитку	71
Луговий Б.В.	Теоретичні основи сталого розвитку в туризмі	73
Островська Н.Д.	Роль культурної спадщини у відновленні туристичної галузі України	75
Підлужна О.Б.	Інвестиційний потенціал туристичної сфери України: сучасні виклики та перспективи	77
Соловей І.С.	Роль історико-культурної спадщини у туристичній діяльності	79
РОЗДІЛ 5. МЕНЕДЖМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ		81
Воронько- Невіднича Т.В.	Безпекова складова сталого розвитку аграрної економіки	81
Диха В.В.	Інженерний менеджмент у системі забезпечення енергетичної безпеки України	83
Зось-Кіор М. В., Саєнко В. О.,	Роль самоменеджменту в підвищенні кадрового потенціалу підприємств агропродовольчої сфери	85

РОЗДІЛ 5. МЕНЕДЖМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Воронько-Невіднича Т.В.,

д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної,
Полтавський державний аграрний університет»

БЕЗПЕКОВА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Безпекова складова є ключовою частиною концепції сталого розвитку, особливо за умов війни. Додавання безпекової складової до концепції сталого розвитку в аграрному секторі дозволяє зберегти життєздатність економічних та соціальних структур навіть в умовах криз та біфуркацій. Деталізуємо її ключові напрямки [1–4]:

забезпечення продовольчої безпеки. Продовольча безпека – це одна з основних складових безпеки держави, особливо в умовах війни. У період криз та біфуркацій важливо мати можливість забезпечити достатню кількість продовольства навіть при зниженні виробництва. Для цього варто розвивати: систему стратегічних запасів, тобто формування резервів продовольства; локалізацію продовольчого виробництва. За умов війни важливо забезпечити максимальну самодостатність на місцевому рівні. Підтримка локальних фермерів, сімейних фермерських господарств та розвиток коротких ланцюгів поставок можуть допомогти уникнути залежності від зовнішніх постачальників, що ускладнилося, зруйнувалося війною; нарощення процесів глокалізації;

фізична безпека виробництва та інфраструктури. У воєнний час учасники аграрного ринку є мішенями для нападів, а інфраструктура – об'єктами знищення або пошкодження. Тому важливо створювати механізми, які забезпечують фізичну безпеку на всіх етапах функціонування, зокрема, у першу чергу, мова йде про охорону об'єктів аграрного сектору (захист аграрних підприємств, збереження складів, транспортної інфраструктури, місць зберігання ресурсів, складів, сховищ тощо); захист сільськогосподарської техніки;

інформаційна безпека та захист від кібератак. Сучасні аграрні технології все більше залежать від цифрових рішень і автоматизації. В умовах війни, коли аграрний сектор є мішенню для кібератак, забезпечення інформаційної безпеки є критично важливим, тобто захист від кібератак на аграрні системи (впровадження заходів для захисту баз даних, управлінських систем і мереж, що керують бізнес-процесами); цифрова інфраструктура для забезпечення безпеки (системи моніторингу та автоматизації в аграрних підприємствах повинні бути захищені від зовнішніх загроз, що дозволить зберігати стійкість і продуктивність, навіть у разі технічних або кібернетичних атак);

психологічна безпека працівників агроформувань та підтримка громад. За сучасних умов безпрецедентних викликів зовнішнього середовища важливо підтримувати психологічну стабільність населення, особливо тих, хто працює в

аграрному секторі та забезпечує продовольчу безпеку держави. Концепція сталого розвитку передбачає й соціальну стабільність. У першу чергу, мова йде про психологічну підтримку працівників (тренінги, семінари та консультації, які допомагають справлятися з стресом та підтримувати моральний дух); забезпечення збереження робочого місця, заходи з відновлення нормальних умов праці; підтримка місцевих громад (розробка програм соціальної підтримки та розвитку громад, особливо в районах, які зазнали значних пошкоджень, розвиток ветеранських підприємницьких ініціатив й процесів реінтеграції ветеранів та підтримки їх сімей);

юридична безпека та захист прав власності. В умовах викликів воєнного часу необхідно забезпечити правову захищеність учасників аграрного ринку. Ризик втрати власності через рейдерство або знищення майна серйозно впливає на сталий розвиток. При цьому, акцентуємо особливу увагу на питаннях захисту прав на землю, майно й відновлення та компенсації збитків. Після закінчення війни важливо мати механізми компенсації за завдані збитки, що дозволить швидше відновити виробничі й переробні потужності;

міжнародна безпека та співпраця. У контексті війни також важливе міжнародне співробітництво у питаннях аграрної безпеки, що передбачає спільні ініціативи з іншими країнами: спільна робота з міжнародними організаціями для забезпечення продовольчої допомоги, обміну знаннями та ресурсами; взаємодія у сфері логістики, транспортування та торгівлі; підтримка шляхів для забезпечення продовольчих поставок, а також гарантування безпеки перетину кордонів для поставок агропродовольчої продукції.

Очевидно, що безпекова складова є незамінною частиною концепції сталого розвитку, яка дозволяє захистити аграрний сектор і забезпечити його стійкість у періоди криз. Вона охоплює фізичну, інформаційну та юридичну безпеку, а також продовольчу та психологічну безпеку, що є важливими умовами для збереження сталості й стабільності агротоваровиробництва та продовольчої безпеки у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Antypenko N., Arakelova I., Zherdetska L., Diatlova Y., Diatlova V., Derkach J., Goncharenko A., Voronko–Nevidnycha T. Modeling of regional strategy of financial security management in the context of digitalization and migration risks. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2022. № 38. pp. 253–265. <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85135516741&partnerID=40&md5=605f0748495345fa2a8928a36007f613>.
2. Аранчій В. І., Макаренко П. М., Лесюк В. С. Оцінювання економічної ефективності та конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Вісник Полтавського державного аграрного університету (Серія «Економіка, управління та фінанси»)*. 2024. Вип. 2. С. 3–12.
3. Жураковська Л. А. Ключові політики та заходи для підтримки аграрного сектора України в умовах воєнного стану. *Центр економічних і соціальних досліджень*. 2023. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-11/az_agrarnyi-sector-30112023.pdf.
4. Лупенко Ю., Радіонов Ю. Фінансова безпека в умовах війни і в період повоєнного відновлення України. *Економіка України*. 2024. № 67. 10 (755). С. 45–65. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.10.045>.